

ОСОБЛИВОСТІ НЕОЛОГІЗМІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Погоріла А. І.

ВСТУП

Мова – живий організм, який постійно змінюється, оновлюється та функціонує як динамічна структура. Інтенсивний розвиток суспільства, науки, техніки, різноманітні зміни соціального життя спричиняють появу великої кількості нових реалій та понять, що потребують номінації. Тому для позначення нових понять чи для надання нового значення вже наявним з'являються неологізми. Поява таких слів спричинює неабиякі труднощі під час перекладу, оскільки такі слова ще не фіксуються словником. За твердженням К.М. Машковцевої, «неологізми є особливим шаром лексики кожної мови, який має статус найбільш нестійкого і змінюваного, що робить неможливим укладання загального словника неологізмів»¹. Як наслідок, стає неможливим укладання загального словника неологізмів. Переклад неологізмів є одним із найскладніших і потребує детального дослідження та аналізу.

Поява і функціонування неологізмів є свідченням життя та розвитку мови, втіленням прагнення людини висловити багатство знань, виявом прогресу цивілізації. Поява нової лексики у сучасній англійській мові є свідченням активного процесу поповнення її словникового складу. Цим і зумовлена актуальність дослідження, оскільки існує необхідність передавання значень англійських новоутворень (неологізмів) українською мовою.

Функціонування мовлення є важливим предметом дослідження для лінгвістів, оскільки він указує напрямки розвитку мови. Словниковий склад мови оновлюється та поповнюється новою лексикою, серед якої домінують неологізми. Численні праці вітчизняних і зарубіжних лінгвістів присвячено дослідженню появи та функціонування неологізмів (В.Г. Гак, Ю.О. Жлуктенко, В.І. Заботкіна, Ю.А. Зацний), проблематиці словотвірного моделювання

---

¹ Машковцева К.М. Особливості перекладу неологізмів з англійської мови українською на матеріалі трактату Е.Саїда «Орієнталізм». Студентські наукові студії. 2013. Вип. 1 (32). С. 27.

(І.В. Андрусак, М.М. Болдирева, О.С. Кубрякова, А.Е.Левицький, О.М. Позднякова та інші), зокрема проблематиці їхнього перекладу (І. Арнольд, І.О. Гальперін, А.В. Янков, R. Fischer та інші).

На думку О.О. Тараненка, неологізм – це «слово, а також його окреме значення, вислів, які з'явилися в мові на цьому етапі її розвитку і новизна яких усвідомлюється мовцями, або ті, що були вжиті тільки в якомусь акті мовлення, тексті чи мові певного автора (стилістичні, або індивідуально-авторські okazіоналізми)»².

Неологізми можна віднести до слів, стан яких у мові є історично змінним. Це одиниці, які ще не встигли увійти до активного слововжитку або вже не увійдуть, оскільки, виникнувши, майже відразу ж і зникли³.

1. Особливості перекладу неологізмів на українську мову

Неологізми створюються зазвичай із певною функціональною метою насамперед для підсилення виразності та точності мовлення. Головними труднощами, які виникають під час перекладу неологізму, є передавання значення нового слова. Перекладач, уперше зустрівши неологізм, не має уявлення про поняття, котре він передає чи окреслює. Тому його значення найчастіше визначається завдяки контексту. Під час письмового перекладу контекст є доволі інформативним. Науковець Т. Данкевич виокремлює два етапи перекладу неологізмів англійської мови на українську:

1. З'ясування значення неологізму (коли перекладач або звертається до останніх видань англійських тлумачних чи енциклопедичних словників, або з'ясовує значення нового слова, зважаючи на його структуру і контекст);

2. Власне переклад (передавання) засобами української мови, а саме: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, пряме включення⁴.

І.В. Козаченко вважає «опис і пояснювальний описовий переклад найпоширенішим способом передавання нових творень іншою

---

² Русанівський В.М., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін. Українська мова : Енциклопедія. Київ, 2004. С. 377.

³ Горбач О., Поняття «неологізм» у сучасній неології. Київ : Наукова думка, 1998. С. 172.

⁴ Данкевич Т. Переклад авторських неологізмів в англійській мові. Мова і культура. 2014. Вип. 17, т. 3. С. 341.

мовою»⁵, оскільки під час перекладу у певних випадках потрібно використовувати контекстуальні заміни або опис. Особливі труднощі для перекладу становлять нові слова без еквівалентної лексики. У межах загального розуміння контексту розрізняють вузький (мікро) контекст і широкий (макро) контекст. Лексичний контекст – це сукупність конкретних лексичних одиниць, слів і стійких словосполучень, у середовищі яких і зустрічається ця мовна одиниця. Урахування синтаксичного контексту дозволяє перекладачеві визначити приналежність неологізму до певної частини мови, проте для з'ясування значення неологізму визначальним фактором є саме лексичний контекст. Нові слова здебільшого виникають на основі вже наявних у мові слів і морфем. Їхній аналіз може допомогти перекладачеві зрозуміти значення неологізму. Для цього потрібно добре знати шляхи словотвору в англійській мові, зокрема надання наявному слову ще одного значення. Як приклад ми наведемо висловлювання *I can dig it. Do you dig this song?* Їх неможливо перекласти на основі загальних знань дієслова *dig*. Лише словник «*The American Heritage*» дає визначення дієслова *dig*, не зареєстроване в інших словниках більш раннього видання: *to comprehend, to appreciate, to enjoy (slang)*, тобто у перекладі на українську розуміти, оцінювати, подобатися. Переклад вищезазначених висловлювань звучить так: Мені це до вподоби. Як тобі ця пісня? Більш детальне вивчення етимології слова *to dig* показує його жаргонне походження, котре згодом було підхоплене засобами масової інформації, що призвело до теперішнього значення. Отже, у цьому випадку перекладач отримує необхідне значення на основі контексту і за допомогою словника.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що у сучасній науковій літературі чимало дослідників виокремлюють такі основні способи перекладу неологізмів:

- 1) транслітерація і транскрипція;
- 2) калькування;
- 3) описовий спосіб;
- 4) пряме включення;
- 5) приблизний переклад.

Транслітерація базується на передаванні графічного зображення, а саме на передаванні букв, і використовується для передавання

---

⁵ Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 25. Том 2. С. 166.

власних іменників (*Elliot – Елліот*), географічних назв (*Salt Lake City – Солт Лейк Сіті*), особливостей суспільного життя і матеріального побуту (*briefing – брифінг, lobby – лоббі, holding – холдинг, tender – тендер, blonder – блондер, молодий хлопець, котрий зав'яже стосунки тільки з білявками тощо*).

Czech ombudsman and former justice minister Otakar Motejl, who defended regime opponents while working as a lawyer in the Communist era, died on Sunday at the age of 77, his relatives and colleagues said. A respected legal authority and regarded as a moral paragon, Motejl became the country's first-ever ombudsman, or public defender, in 2000⁶. Як повідомляють родичі та колеги, чеський омбудсмен і колишній міністр юстиції Отакар Мотейл, який захищав супротивників режиму, працюючи юристом у комуністичну епоху, помер у віці 77 років у неділю. Шановний юрист і зразок моральності Мотейл став першим в історії омбудсменом країни або громадським захисником у 2000 році.

Транскрипція базується на фонетичному принципі, тобто на передаванні українськими літерами звуків англійських найменувань (звучання слова) (*establishment – істеблішмент, superman – супермен, summit – саміт*). За допомогою транскрипції передається звукова форма іншомовного слова. Здебільшого цей спосіб найчастіше використовується для перекладу власних назв і термінів (*brandalism – брендальїзм, завишування фасадів міських будівель потворними рекламними постерами; oprahization – опраїзація, зростаюча тенденція сповідатися на людях, чому немало посприяло популярне телешоу Опри Уїнфрі*).

Транскрибування і транслітерацію Ю. Шкуліпа об'єднує терміном «транскодування», визначаючи його як «передавання звукової чи графічної форми слова мови оригіналу за допомогою літер мови перекладу»⁷. Дослідниця характеризує цей спосіб як пріоритетний під час перекладу публіцистики із термінологією технічного і наукового характеру чи під час перекладу найменувань фірм, установ, власних назв, культурних об'єктів, періодичних видань тощо.

---

⁶ Ludewig M. Czech ombudsman and ex-minister Otakar Motejl dies at 77. 2010. URL: <http://www.earthtimes.org/articles/show/322773,czech-ombudsman-and-ex-minister-otakar-motejl-dies-at-77.html>

⁷ Шкуліпа Ю.С. Основні способи перекладу неологізмів публіцистичного стилю з англійської мови українською. Актуальні проблеми філології: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції., м. Одеса, 22-23 вересня 2017 р. Херсон, 2017. С. 92.

Переклад неологізмів за допомогою калькування полягає в заміні складових частин морфем чи слів одиницями оригіналу – їхніми лексичними відповідниками мовою перекладу, водночас зберігаючи незмінну внутрішню форму лексичної одиниці. Отже, калькуванню піддаються лише неологізми складних слів. Наприклад, слово «*multicurrency*» складається з «*multy*» та «*currency*», кожен із яких перекладається як «багато-» і «валюта», вони разом утворюють «багатовалютний» (наприклад кредит) чи *interbank (market) = inter-* («між») + *bank* («банківський») – «міжбанківський (ринок)». Перевага способу калькування полягає у лаконічності та простоті. Однак, хоча еквіваленти-кальки не позбавлені буквализму, їхня лаконічність та потенційна термінологічність робить їх привабливими для використання у періодичних і суспільно наукових виданнях (*word of mouse – слово миші, інформація поширена через чати і блоги*).

Загальнолітературний фразеологізм-неологізм «*puppet government*» («маріонетковий уряд») є практично загальноновідомим, незважаючи на його переклад-кальку. Інший політичний неологізм «*straw man (чи man of straw)*» викликає чималі труднощі під час перекладу. Переклад-калька його тлумачить як «солом'яна людина», що не передає змісту неологізму. Зрозуміло, що зазначений приклад фразеологічного висловлювання носить метафоричний характер. Доцільно цей фразеологізм перекладати як «солом'яне опудало», «ненадійна людина». Проте переосмислення неологізму надало йому ще одного значення. «*Straw man*» у сучасній політичній мові означає посаду, що обіймає «підставний (фіктивний) кандидат, якого висувають з метою відволікти увагу виборців від іншого кандидата». Неологізм «*paper tiger*» також можна перекласти способом кальки – «паперовий тигр», а саме у значенні «безпечний суперник». У словнику «*The American Heritage*» неологізм «*stalking horse*» визначається як «*any sham candidate put forward to conceal the candidacy of another or divide the opposition*» (будь-який «липовий» кандидат, який висувається задля того, щоб відволікти увагу від іншої кандидатури чи розколоти опозицію). Таке багатослівне тлумачення не можна використовувати як переклад, тому, виділивши основні його ознаки, цей неологізм можна перекласти як фіктивна кандидатура, підставна фігура (у політичній грі)⁸. Отже, спосіб калькування під час перекладу демонструє існування двосторонніх

---

⁸ Paul McFedries Word Spy. URL: www.wordspy.com.

міжмовних відповідників посеред простих лексичних одиниць, які використовуються як «будівельний матеріал» для відтворення внутрішньої форми запозиченого слова чи того, що перекладається.

Описовий спосіб здійснюється шляхом пояснення суттєвих елементів неологізму. Його часто порівнюють із тлумаченням слова. Цей переклад має істотний недолік – багатослівність. Наприклад, вислів «*humanitarian intervention*» (гуманітарне втручання), тобто втручання гуманітарних організацій у внутрішні справи однієї країни у випадку серйозних порушень прав людини чи у випадку крайньої необхідності гуманітарної допомоги. «*Piggybacking*» – отримання незаконного доступу до комп'ютера чи терміналу з метою здійснення злочинних дій; «*Arab Spring*» (Арабська весна) – словосполучення, котрим стали позначати революційні події у Лівії, Сирії, Єгипті та інших арабських країнах. Зазначені приклади дають підставу стверджувати, що використання описового перекладу є громіздким і незручним. Ми вважаємо доцільнішим передавати значення таких неологізмів за допомогою транскрибування (з елементами транслітерації) чи калькування. Використовуючи описовий переклад, перекладачу слід перевірити, чи є в українській мові перекладений відповідник, щоб не створювати термінологічних повторів перекладу.

Перевага описового способу полягає в тому, що значення англійського слова (неологізму) здійснюється за допомогою більш-менш поширеного пояснення. Цей спосіб можна застосовувати як для тлумачення значень у словниках, так і для перекладу неологізмів у конкретному тексті⁹.

Популярним останнім часом є спосіб прямого включення, який використовує написання англійського слова в оригінальній (початковій) формі. Зрозуміло, що його використовують, коли жоден із вищезазначених методів не передає необхідного значення поняття, що перекладається (*iPad, iPod, Apple*). Часто використовуються слова, що складаються із двох частин. Перша частина подається англійською мовою, тоді слово зберігає свою оригінальність, а друга частина – українською мовою (*web-сторінка*)¹⁰.

В. Комісаров визначає приблизний переклад як «використання граматичної одиниці мови перекладу, яка у цьому контексті

---

⁹ Paul McFedries Word Spy. URL: www.wordspy.com.

¹⁰ Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2014. № 25. Том 2. С. 167.

частково відповідає безеквівалентній граматичній одиниці мови оригіналу»¹¹. Під час такого перекладу зберігається основне значення слова, проте в українській мові слово відрізняється від мови оригіналу лексичним фоном. Наприклад, *nerd* – *неприємна, неприязлива людина*; *buddy* – *друг, товариш*; *weeb* – *нікчема*, *scumbag* – *покидьок*, *shell* – *безпритульний*, *wimpy* – *слабка людина, невдаха*. Хоча такий спосіб повністю не відповідає вимогам перекладу, оскільки втрачаються відтінки значення і конотативні відтінки слова, а з ними – і прагматичний компонент, приблизний переклад, однак є допустимим, якщо не вдасться застосувати жоден із описаних вище способів передавання неологізмів¹². І. Козаченко вважає цей спосіб перекладу таким, який неповно відповідає вимогам перекладу, проте зазначає, що «використовуючи спосіб приблизного перекладу, можна зберегти основне значення слова, але воно відрізнятиметься лексичним фоном»¹³.

Науковці Е.О. Куш і Е.К. Павлова виділяють квазібезперекладні способи передавання неологізмів. У випадку квазібезперекладних методів переклад замінюється актом запозичення звукової (під час транскрипції) чи графічної (під час транслітерації) форми слова разом із значенням із мови оригіналу в мову перекладу. Проте неможливість здійснення перекладу насправді є тільки хибною: фактично запозичення тут здійснюється саме заради перекладу як необхідної передумови для його здійснення. Запозичене слово стає фактом мови перекладу і вже виступає як еквівалент зовні ідентичного з ним іншомовного слова¹⁴.

Т. Данкевич наголошує на значущості прагматичного аспекту під час здійснення перекладу, зокрема врахування екологічних, соціокультурних та національних «відтінків» неологізмів. Під час перекладу не повинно відбуватись явище трансформації, адже перекручення початкової інформації не передасть змісту перекладу неологізму. Особистість перекладача, його фаховий рівень, вік

---

¹¹ Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва, 1990. С. 249.

¹² Драбов Н. До питання перекладу англійських неологізмів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 13. С. 180.

¹³ Козаченко І.В. *Особливості перекладу неологізмів англійської мови*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2014. № 25. Том 2. С. 167.

¹⁴ Англійські політичні неологізми як перекладацька проблема / Куш Е.О. Проблеми семантики слова, речення та тексту / за ред. Н.М. Корбозерова. Київ, 2010. С. 223.

значно впливають на передавання прагматичного значення неологізму. Процес перекладу прагматичного значення неологізмів, на думку дослідника, передбачає «взаємодію трьох типів компонента значення слова, що охоплює прагматичний компонент адресанта, адресата і перекладача»¹⁵.

Іноді під час здійснення перекладу неологізму перекладач має труднощі у знаходженні відповідного слова українською мовою через те, що соціокультурні та історичні умови життя народу, мовою якого здійснюється переклад, не потребували певного слова чи поняття. Неологізми в англійській мові здебільшого утворюються з наявних слів без жодних змін їх написання чи вимови.

Актуальною тенденцією створення нових слів є конверсія, скорочення наявних слів і словосполучень. Зростання кількості скорочень можна пояснити тим, що зазвичай складні слова і словосполучення є громіздкими та незручними у використанні, тому існує доцільність передавати їх більш лаконічно.

Жоден із проаналізованих методів перекладу не є універсальним і самостійним та не забезпечує абсолютно адекватного перекладу. Під час здійснення перекладу перекладачеві слід ураховувати, до якого типу слів воно належить (термін, назва, скорочення), і контекст, в якому це слово використовується, задля найбільш точного передавання змісту неологізму, що перекладається. Водночас потрібно зберегти його стилістичні та емоційні характеристики, зробити переклад якомога зрозумілішим для сприйняття українськомовним реципієнтом.

2. Словотвірні механізми творення неологізмів англійської мови

Неологізми створюються зазвичай із певною функціональною метою, насамперед задля того, щоб підсилити виразність і точність мовлення. С. Мангушев, здійснюючи дослідження неологізмів останніх років, стверджує, що «збагачення лексичного складу мови відбувається переважно за рахунок власних ресурсів мови»¹⁶.

---

¹⁵ Данкевич Т. Переклад авторських неологізмів в англійській мові. *Мова і культура*. 2014. Вип. 17, т. 3. С. 344.

¹⁶ Мангушев С. Роль и место словообразования в развитии современного английского языка. *Вестн. Оренбург. гос. пед у-та*. № 3 / 4. Оренбург, 2010. С. 36.

О.В. Касаткіна-Кубишківна та Ю.В. Курята виокремлюють три основних способи утворення неологізмів в англійській мові:

- 1) за допомогою моделей власної системи словотворення;
- 2) шляхом запозичення слів із інших мов;
- 3) розширення об'єму значень наявних слів¹⁷.

Науковці-філологи до причини створення неологізмів відносять екстралінгвістичні та внутрішні лінгвістичні фактори. До екстралінгвістичних факторів зокрема відносять стан суспільства, зміст суспільної свідомості, рівень суспільних потреб, досягнення у сфері культури, а також у царині науки і техніки. Наявність масштабного мовного потенціалу оновлення мовних засобів окреслюють внутрішні лінгвістичні фактори. Дослідниця О.М. Сеньків зазначає, що «система словотвірних законів і правил сильно впливає на творчу діяльність людей, які створюють нові слова»¹⁸. Неологізми, на думку науковців, мають не лише позначати нове явище чи феномен, але і підкорятися законам і правилам мови. Дослідниця О. Малярчук¹⁹ стверджує, що в англійській мові на сучасному етапі активно діють закони аналогії та закон мовної економії, а також переважають тенденції до однотипності.

Проведений аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що важливою умовою появи неологізму є наявність у мові продуктивних словотвірних моделей, до яких зокрема відносять:

- скорочення (усічення, аббревіатура і телескопія);
- афіксація;
- словоскладання;
- конверсія.

В останні десятиліття словниковий склад англійської мови поповнився чималим набором нових слів, що призвело до певної перенасиченості. З метою раціонального використання мови та економії мовних зусиль з'явилися скорочення, чисельність яких невпинно збільшується. Виділяють чотири види скорочень: аббревіатуру, акроніми, усічення і телескопію. Акроніми – це

---

¹⁷ Касаткіна-Кубишківна О.В., Курята Ю.В. До проблеми перекладу неологізмів українською мовою. *Наукові записки*. Острого, 2012. Вип. 25. С. 49.

¹⁸ Сеньків О.М. Неологізми-скорочення в англомовних версіях міжнародних соцмереж. *Молодий вчений*. 2016. № 6 (33). С. 380.

¹⁹ Малярчук О. Особливості творення неологізмів-телескопізмів у сучасній англійській мові (на матеріалі лексикографічних джерел). *Науковий вісник ДДПУ імені І.Франка*. Дрогобич, 2015. № 3. С. 137.

абревіатури, що набули статусу слів (*BANANA – Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything*)²⁰. Акроніми набувають граматичних ознак стандартних слів, наприклад, множини (*GMOs – genetically modified organism (The EU last month adopted strict labelling for GMOS that will require them to be segregated from non-biotech crops)* (Financial Times, Aug. 19, 2003). Інколи акроніми створюються з метою виділитися. Наприклад, організація, що бореться із палінням, створила акронім *ASH (Action on Smoking and Health)*. Особливість усичення полягає в тому, що вони обмежені межами усного мовлення і є характерними для різних типів сленгу та публіцистичного стилю (*I went to detox again... and it's been five years since I came out and haven't had a drink or pill since. Detox (detoxification) – це частина лікарні, де лікують наркозалежних людей*). Телескопія (поява слів-гібридів) також відображає тенденцію раціонального використання мовних ресурсів; їй притаманна певна неочікуваність і новизна понять (відома торгівельна марка *Adidas* з'явилась унаслідок злиття імені *Adi Dassler*, засновника компанії із виготовлення спортивного одягу і взуття). Телескопію вважають новим явищем у творенні слів англійської мови. О. Бондаренко умовно називає явище телескопії «фонетико-графічним нагадуванням», завдяки якому підсилюється семантика новоутворення²¹. Телескопічний неологізм «*wordrobe – the words and phrases that comprise a person's vocabulary*» демонструє цілком зрозуміле поняття «словниковий гардероб людини», тобто слова, які вона використовує. Цей неологізм створений за аналогією з уже наявним словом. Водночас і графічна, і фонетична форма новотвору значно посилюють його семантичне значення, не порушуючи морфологічної будови. О.М. Бондаренко зазначає, що кількість неологізмів, утворених за допомогою телескопії, є значною. Слова утворюються шляхом «злиття уламків двох слів». Водночас існує додаткове семантичне навантаження, створене на основі графічної та фонетичної схожості з уже наявним у мові словом.

Дослідники Ю.А. Зацний та А.В. Янков, проаналізувавши активність різних способів словотвору, відзначають значне зростання кількості афіксальних і складних неологізмів. За підрахунками

---

²⁰ Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття: англо-український словник. Словник. Вінниця, 2008. С. 55.

²¹ Бондаренко О.М. Англійські неологізми: нове у використанні способів утворення. Вісник Запорізького національного університету («Філологічні науки»). 2010. № 1. С. 130.

науковців, за досліджуваний період було утворено понад 65% усіх лексичних неологізмів, тоді як у 40–50х рр. XX століття за допомогою афіксації та словоскладання було створено лише 46–47% інновацій.

Г.Кеннон стверджує, що афіксація становить 24% усіх новостворів англійської мови. Т. Алгео зазначає, що за останні 25 років XX століття у словотворенні неологізмів використано 103 суфікси. Префіксальні новоутворення є менш чисельними, хоча кількість префіксів переважає кількість суфіксів²². І.В. Заботкіна виокремлює 127 префіксів, які створювали неологізми, починаючи з 1963 року. Афіксальний спосіб творення неологізмів дає змогу висловити будь-яку думку, якою складною вона б не була, в межах одного слова. Воно, на думку носіїв мови, має значно більші змістові та експресивні можливості, ніж буквосполучення. «В основі творення багатьох похідних і складних слів англійської мови є несвідома переконаність у тому, що висловлене багатьма чи декількома словами поняття ніколи не буде таким яскравим, переконливим, «містким», ніколи не передасть так повно і глибоко всю думку, висловлену одним словом»²³. Наприклад, *no-goodnik – a person who is good for nothing; good-willnik – a person who doesn't wish you good*.

В останні десятиліття XX століття зростає роль словоскладання. У 60–70-х роках словоскладання поступалось афіксації, у 80-х роках воно перевершило афіксацію і становило 29,5% від загальної кількості неологізмів²⁴. Ю.А. Зацний відзначає особливість англійської мови в тому, що є «можливість утворення похідних складних слів (комполітів із комполітів)»²⁵. Неологізми, створені шляхом словоскладання, нагадують фрази, проте вони функціонують як слова: *fourth generation warfare, glass ceiling, glass floor* та інші. Неологізми, утворені шляхом словоскладання, здебільшого у своїй основі мають іменникові конструкції. Для словоскладання притаманні багатоконпонентні комбінації. За підрахунками В.І. Заботкіної, більш ніж 500 одиниць (12% усіх складних слів)

---

²² Заботкіна В.І. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. С. 24.

²³ Ахманова О.С. О методологии языкознания. ВЯ, 1974. № 6. С. 32.

²⁴ Заботкіна В.І. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. С. 29.

²⁵ Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник. Вінниця, 2008. С. 54.

складаються із трьохчленних компонентів: *explosive-detection machine, extended financial family, open-collar worker*.

Кількість конверсійних утворень в останні десятиліття зменшилась. Якщо в 60-70-тих роках минулого століття вони становили 11%, то на початку XXI століття – близько 3%. Така тенденція, на думку Ю.А. Зацного та А.В. Янкова, пояснюється «більш активною роллю інших способів словотвору (словоскладання, афіксації, телескопії), а також тим, що за час свого функціонування конверсія «добре попрацювала», і тим самим значною мірою зменшилася кількість одиниць, які можуть бути базою для цього процесу»²⁶. Завдяки конверсії відбувається збагачення змісту поняття «неологізм».

До малопродуктивних моделей творення неологізмів науковці відносять:

- ономатопію;
- редуплікацію.

Ономатопія (звуконаслідування) є одним із способів творення неологізмів. Завдяки звуку, імітації реальних явищ природи і дійсності відтворюються звуки, що спостерігаються у природі. *Boozy* (drunk) – це імітація звуків, які вимовляє сп'яніла людина; *to buzz* (to phone) – імітація звуку телефонного зумера; *itty bitty* (small) – імітація звуків маляти; *Rah-rah* (a short skirt worn by girls during parades) передає шурхіт спідниць під час танців; *to pop* (to flap, to clap) – імітація звуку відкорковування пляшки.

Редуплікація – повторення слів, змістовних морфем, яка є способом творення граматичних форм, передавання нових чи видозмінених граматичних значень. Виділяють повну і часткову редуплікацію – *bling-bling economics, flash crash, squeeze-and-tease*.

Крім того, лінгвісти виокремлюють словотвірну модель – мовну компресію (злиття двох або більше частин слова в одне зі збереженням значення цілого), яка проявляється на фонетичному і морфологічному рівнях. Це явище у сучасній англійській мові є досить поширеним. Воно сприяє сконденсованості, семантичній насиченості мовлення, усуваючи інформаційну надлишковість мовлення²⁷.

---

²⁶Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник. Вінниця, 2008. С. 56.

²⁷ Касаткіна-Кубишківна О.В., Курята Ю.В. До проблеми перекладу неологізмів українською мовою *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острог, 2012. Вип. 25. С. 48- 49.

Під час утворення неологізмів спостерігаються численні словотвірні механізми. Залежно від суспільних потреб і вимог часу домінують відповідні мовні словотвірні конструкції. Оскільки існує переваженість мовної системи лексичними одиницями, ми вважаємо скорочення, зокрема аббревіатуру і телескопію, наймасовішими механізмами творення неологізмів. Актуальною тенденцією створення нових слів нині є скорочення наявних слів і словосполучень. Зростання кількості скорочень можна пояснити тим, що зазвичай складні слова і словосполучення є громіздкими та незручними у використанні, тому існує доцільність передавати їх більш лаконічно.

3. Функціонування неологізмів у молодіжному мовленні (гендерний аспект)

В останні роки роль гендерного чинника визначають як досить радикальну.

Згідно із дослідженням, проведеним на матеріалі трьохсот шести неологізмів англійської мови, взятих зі словника «Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник»²⁸ та електронної бази неологізмів²⁹, 69,9% слів не несуть жодної статевої відмінності, слугуючи для позначення реалій життя. Наприклад, *abroady* – студент, який навчається за кордоном.

Приблизно 18% неологізмів уживають переважно особи жіночої статі. До них відносяться характеристики поведінки, діяльності, зовнішнього вигляду. Наприклад, *chick flick* – «фільми, яким надають перевагу молоді жінки», *grrrl* – «молода жінка, яка вважає себе незалежною від чоловіка», *Barbie flu* – «мода жінок, які намагаються бути схожими на ляльку Барбі у людській подобі».

Кількість неологізмів, що використовуються чоловіками, становить 12,4%. Останнім часом у мережі Інтернет можна знайти слова, згруповані у тему «Про жінку по-англійськи», де є перелік слів, що використовуються чоловіками для прекрасної половини людства. До цих слів можна віднести: *a stunner* – неймовірна красуня; *a looker* – незвично приваблива жінка; *gold digger* – авантюристка.

---

²⁸Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник. Вінниця, 2008. 360 с.

²⁹ Paul McFedries Word Spy. URL : www.wordspy.com.

Дослідниками встановлено, що для жіночої мови властива поміркованість і консервативність; жінки частіше вживають застрілі слова і звороти. На їх протигагу чоловіки швидше сприймають нові мовні явища, використовуючи більшу кількість неологізмів.

Під час аналізу встановлено, що із підвищенням рівня освіти мовців відмінності їхньої лексики стираються. Комунікація чоловіків носить більш екстравертивний, дієвий, конкретний і предметний характер, а комунікація жінок – більш інтровертивний, емоційний, узагальнений і метафоричний³⁰.

Відомо, що диференціація відповідно до статі властива лексичі будь-якої мови. Зокрема, в мові останніх років з'являється спеціальне особливе словосполучення *gender gap*, яке відображає відмінність у сприйнятті світу чоловіками і жінками. Очевидно, можна говорити про дивергенцію словесних знаків, спричинену параметром виду³¹.

Фемінізм приваблює увагу тим, що він приніс істотні зміни у західне суспільство, а також уплинув на розвиток лексико-семантичного складу англійської мови³².

Щодо неології фемінізму, то вона створена для підриву патріархальної системи англійської мови, дозволяючи вже наявному досвіду розпізнати жіночий образ. Наприклад, загальновживаний термін «*history*» (який феміністки трактували як «his-story», тобто його історія, «історія чоловіка») вони намагалися замінити новим терміном, який характеризує новий підхід до вивчення минулого, а саме терміном «*her-story*» (тобто «її історія», «історія жінки»)»³³.

Оскільки феміністки вважали, що англійська мова дискримінує жіночу стать, вони запропонували свою інклюзивну мову – мову, що уникає упередження щодо статі. В англійській мові вона містить іменники, що означають професію чи роль і не мають гендерного маркеру. Тобто це мова, в якій є засоби позначення не тільки чоловіків, але і жінок. Наприклад, слово «actor» уживається незалежно від статі. До того ж назви, в яких іншим компонентом було слово «man», змінилися, наприклад, «*policeman – police*

---

³⁰ Словник української мови: в 11 томах. Том 11, 1980. С. 10.

³¹ Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. С. 91.

³² Кісь О. Дефініції фемінізму. *Незалежний культурологічний часопис «І»*. 2000, № 17 «Гендерні студії», С. 15.

³³ Акроніми сучасної англійської мови, пов'язані з фемінізмом. *Гуманітарний вісник. Серія «Іноземна філологія»*. Черкаси, 2001. Число 5. С. 136.

officer», замість «*cameraman – camera operator*», «*chairman – chairperson*», «*Congressman – Congressperson*». Коли стать людини, про яку йдеться, невідома, такий особовий займенник, як «*he*», уникають і замість нього говорять «*he or she*» чи «*they*». Внаслідок цього назви з іншим компонентом «*man*» змінилися. Наприклад, замість «*cameraman*» стало частіше вживатися «*camera operator*», замість «*fireman*» – «*firefighter*», замість «*policemen*» – «*police-officer*», замість «*chairman*» – «*chairperson*». Водночас назви жіночих професій замінюються на нейтральні за формою. Наприклад, замість «*stewardess*» уживається «*flight attendant*», або у випадку, якщо в цих професіях зайняті чоловіки, слова отримують маркер «*male*», наприклад, «*male nurse*», «*male secretary*», «*male exotic dancer*» та інші. Реакція чоловіків на жіночий рух за рівноправ'я сприяла утворенню чоловічого маркера. Водночас утворилися неологізми на тему родинних відносин, наприклад, «*new fathering superdad*»³⁴.

Дослідниками встановлено, що для жіночої мови властива поміркованість, консервативність; жінки частіше вживають застрілі слова і звороти. На їх противагу чоловіки швидше сприймають нові мовленеві явища, використовуючи більшу кількість неологізмів.

Проведений аналіз дає змогу дійти висновку, що серед досліджених неологізмів переважають гендерно забарвлені та гендерно нейтральні нові слова. В обох групах може бути як присутнім, так і відсутнім гендерний компонент. Розглянуті гендерно забарвлені та гендерно нейтральні неологізми означають різного роду професії часто без індикації статі з використанням узагальнюючих лексем для номінації людини. Гендерне маркування та його відсутність у лексиці вказують на зміни у суспільному житті. Здійснюючи гендерні дослідження у семантиці англійських неологізмів, особливо увагу слід звернути на процес формування соціальних ролей чоловіків і жінок у суспільстві, а також на зміни у соціокультурній, економічній і політичній сферах суспільства, що знаходять відображення в існуванні гендерних стереотипів. Характерно, що кількість гендерно нейтральних неологізмів переважає; це пояснюється мовною тенденцією ХХІ століття до рівноправ'я.

Отже, у комунікативній поведінці чоловіків і жінок існують реальні розбіжності, що виникають під впливом гендерних

---

³⁴Сидорук Г., Семенова В. «Лексикон сучасного фемінізму». *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство)* : У 5 ч, 2008. Вип. 75 (2). С. 251.

стереотипів, в основі яких лежать різні системи ціннісної орієнтації, типові для певного суспільства у певний час. Однак ці відмінності у власне комунікативній поведінці та у мовленні дають змогу говорити лише про існування мовних стилів – чоловічого (маскулінного) та жіночого (феміністичного), які не завжди відповідають біологічній статі мовця. Проте, оскільки суспільство активно прищеплює індивіду правила і стандарти поведінки чоловіків та жінок, потрібно знати їхні особливості та враховувати під час спілкування.

Мова збагачується не лише появою нових слів, але і позначенням нового за допомогою вже наявних слів, що економить словотвірні зусилля мовців і забезпечує «спадкоємність знання, надійність комунікації між членами мовного колективу, зближує різні мови, надає можливість навчання і самонавчання його членів»³⁵. Здатність позначати невідоме поняття через відоме представлена і у лексичному, і у семантичному словотворі, сутність якого полягає у використанні давно чинного в мові слова для позначення нового поняття, вербалізації концептуального значення³⁶.

О.І. Дзюбіна виокремлює такі фактори появи неологізмів:

- старі слова повністю змінюють своє раніше наявне значення;
- у семантичній структурі слова з'являється ще одне прирощення смислу.

Проведений аналіз наукових досліджень дає підстави узагальнити, що неологізми – це слова, словосполучення, абривіатурні позначення, що з'являються на певному етапі розвитку і функціонування мови для позначення нових реалій і понять, актуалізація яких зумовлена соціальними і територіальними чинниками.

Неологізми функціонують серед певної сфери носіїв мови і не завжди є зрозумілими поза її межами. Молодіжне мовлення характеризується різноманітністю, йому властиве сприйняття новизни. Нові тенденції у культурі, соціальний розвиток, технічний прогрес зумовлюють появу молодіжних об'єднань та угруповань.

---

³⁵ Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. С. 89.

³⁶ Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. *Записки з романогерманської філології*. 2014. Вип. 2 (33). С. 18.

Молодіжне спілкування, як стверджує Н. Глушак³⁷, – це синтезована лексика різних молодіжних груп та індивідуальної молоді. Як і професійний жаргон ремісників минулого, він є певним засобом конспірації, умовною говіркою, яку розуміють тільки члени групи. Згодом окремі слова потрапляють у загальний мовний простір. Вони втрачають семантичну конспіративність і стають загальноновживаними.

Серед соціальних факторів, які впливають на інноваційні процеси у лексико-семантичній системі англійської мови, можна виділити вікову диференціацію носіїв англійської мови.

Молоде покоління завжди знаходиться у центрі уваги будь-якого суспільства, що зумовлено його «потенційною» роллю, де завжди існує проблема батьків і дітей.

Часто ті ж самі предмети реального світу отримують різні найменування відповідно до вікової градації комунікантів. Зокрема, представники старшого покоління використовують слово «*ice-box*» у значенні «refrigerator», «*wireless*» – у значенні «radio», тоді як підліток уживає відповідно «*fridge*» і «*boombox*». Наприклад, «*He'll pig out (means to eat a lot) on whatever in the fridge, while listening to his boombox*»³⁸.

Нині запитання молодого покоління можуть спантеличити старше покоління. Часом важко зрозуміти, чи їх намагаються образити, чи підлещують. Наприклад, «*Crump, you're Safa, wanna catch my yard?*». На щастя, задаючи це питання, молодик не має наміру нікого образити. Насправді це комплімент і запрошення провести час разом.

Молодь завжди дуже активно реагує на зміну суспільно-культурних процесів. Поява нових тенденцій одразу ж знаходить своє відображення на молодих людях, зокрема це можна помітити у їхній мові. Дуже часто саме вони створюють нові слова, які згодом стають надбанням усього людства.

Суспільство пристосовується до молодих людей так швидко, як тільки може. Їхні неологізми і швидкість, з якою вони створюються, є загадкою навіть для тих, хто досить зрілий, щоб голосувати.

---

³⁷ Глушак Н. Проза Дж. Роулінг: особливості функціонування та методи відтворення молодіжного сленгу в українськомовній інтерпретації В. Морозова. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. Вип. 8. С. 333. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2014_8_53.

³⁸Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. С. 90.

Здається, ніби ця закодована мова створена для того, щоб вилучити дорослих і дражнити вчителів у школі. Протягом однієї зі своїх кампаній учителі Великої Британії звернулися до лінгвістів із риторичним запитанням, не хотіли би вони вивчити нові слова. Компанія BBC News навіть створила сторінку, в якій подано найпоширеніші неологізми сучасної молоді та пояснення до них. До того ж кожен охочий може додати нове слово, що зустрічалося йому протягом року. Серед них можна знайти:

«dash» – кинути щось із силою, жбурнути щось навмисне, щоб заподіяти шкоду. «*He dashed the book on the floor*»;

«off the hook» – крутий, свіжий, той, що відповідає очікуванню. (Фраза часто вживалась учасником реаліті-шоу «Big Brother» задля висловлення своєї оцінки щодо сусідів. «*Those girls are off the hook*»;

«random» – дивний, божевільний. Прикметник уживається відносно тих, хто живе неординарним життям і має нерозумне, дивацьке почуття гумору. Приклад із Urban Dictionary³⁹:

Teen1: «*Cheese!hahahaha*»;

Teen2: «*Wow!That'ssoooooorandom!*»

(Часто використовується гравцями, чия гра є нестабільною).

А.А. Козьмик утверджує, що для більш детальної номінації та характеристики молодих людей з'являється все більша кількість неологізмів. Найбільш загальним найменуванням молодого покоління у кінці ХХ століття було слово «*twentysomething*», яке означало молодих людей, яким у 90-х роках ХХ століття було більше двадцяти років. «*Today 20-somethings are often lumped together by the media as the slacker generation X*» (U.S. News and World Report, Nov.4, 1999). Нині визначальним символом цього покоління є акронім «*yuppie (young urban professional)*», оскільки тоді на перший план висувалися такі цінності, як чесність, підприємливість, професіоналізм, а цей неологізм якраз і визначав людину із такими рисами. Слово «*yuppie*» виникло зі сленгу. Йому передбачали недовге існування, оскільки слово було немилозвучною абрєвіатурою. Незважаючи на передбачення, воно витримало випробування часу та конкуренцію із близькими за значенням словами «*yuppie (young upwardly mobile professional person)*» і «*yap young aspiring professional*», увійшовши до лексико-семантичної системи англійської мови. Поширеним позначенням усього нового покоління молодих людей у 90-х роках ХХ століття є неологізм Generation X, який підкреслює своєю семантикою, що

---

³⁹ Urban Dictionary [Електронний ресурс]. URL : www.urbandictionary.com/.

молоде покоління в очах старших є незрозумілим. Як відомо, сама буква X позначає щось невідоме: *Marketers know them and love them as Generation Y or the Echo Boom, a cohort that is more than 50 percent larger than the 45 million strong Generation X* (The New York Times, Sept. 22, 1999). Представники цього покоління отримали найменування «Gen Xer» чи «Xer».

Серед цього покоління функціонували такі неологізми, як:

- «homey» – людина, з якою ви живете та якій довіряєте. «*Come on homey, you can do it*»;
- «my bad» – моя помилка. «*I'm sorry, that is my bad*»;
- «dis» – коротка форма слова «disrespect». «*Why you be dissin' me?*».

З іншого боку, це покоління позначається неологізмом Nexus Generation. Слово «nexus» означає зв'язок між старшим поколінням і більш юними представниками англomовного суспільства, що народилося у 80-х роках ХХ століття (слідом за поколінням, яке називають Generation); саме тоді утворилося нове слово «Generation Y». Буква Y – наступна буква після X. Інша назва молоді, представники якої народились у 80-х роках ХХ століття, – «Echo Boо, generation». За даними демографів, нині спостерігається ще один бум народження дітей, подібний до того, що відбувся після Другої світової війни. Це покоління (Generation Y I Echo Boom generation) дуже часто стало позначатися словами PC Generation (комп'ютерне покоління), Net Generation N-Gen (покоління мережі), Generation D (цифрове покоління), оскільки в епоху росту електронних засобів масової комунікації з'являється новий тип молоді, котрий має новий тип мислення, володіє новими знаннями внаслідок тісного співробітництва із комп'ютером, який стає частиною цього електронного покоління.

Одним із останніх позначень молоді, представники якої народилися на перетині століть, є словосполучення «millennial generation»⁴⁰.

Том Четфілд наводить приклади неологізмів, широко вживаних представниками цього покоління:

- «meh» – слово, що використовується, коли людина не вражена чи незацікавлена чимось. «*So how was the movie? – Meh. The action scenes aren't awful, but there's nothing great about it*»;
- «geek» – людина, добре обізнана у певному предметі. «*He is a computer geek*»;

---

⁴⁰ Urban Dictionary URL: www.urbandictionary.com/.

– «*trolling*» – розміщення в Інтернеті провокаційних повідомлень із метою викликати конфлікти між учасниками, образи, війну редагувань, марнослів'я тощо. «*That trolling was really cruel*»^{41, 42}.

Динаміка існування і розвитку молодіжного мовлення насамперед проявляється у процесах створення неологізмів. Зокрема, йдеться не про створення нових слів, а про набуття нового сленгового значення словами літературного варіанту, тобто про так звані “лексико-семантичні неологізми”⁴³. Н.А. Джеус виділяє такі типи нових слів, найбільш характерних для молодіжного мовлення: «наївні» або «примітивні» неологізми, які народжуються переважно через незнання наявних літературних слів і які найчастіше є продуктом стихійного словотворення (*eats* – їжа взагалі; *dead hopper* – поганий танцюрист; *screamer* – спектакль, що має великий успіх; *pen-pusher* – журналіст, писака; *tear-bucket* – актриса похилого віку, яка виконує сентиментальні ролі; *gooser* – спектакль, освистаний публікою; «експресивні» неологізми, призначення яких полягає в новому позначенні вже відомих явищ і понять (*voice box* – гортань; *metal mouth* – підліток, що носить металевий протез для виправлення зубів; *brainiac* – інтелігентний студент; *iron pimp* – шкільний автобус; *long hair* – інтелектуал, людина творча, навіть якщо її волосся зовсім недовге). Під час утворення зазначених неологізмів інколи виникає потреба у словесному оформленні справді нової смислової одиниці. У переважній більшості випадків молодіжне словотворення шукає нові форми репрезентації відомих понять, часто використовуючи водночас поєднання слів літературного варіанту⁴⁴.

Мова – це той засіб, за допомогою якого культура виражає себе, свою сутність. Мова відображає культурно-історичний фон кожної епохи та зазвичай є повністю зрозумілою тільки людям, які живуть у цю епоху.

Спілкуючись, молодь найбільш жваво реагує на всі події у житті. Її мовлення підхоплює і відображає нові явища, змінюється під час їхніх перетворень. Проте на цьому етапі розвитку лінгвістики і перекладознавства молодіжне мовлення є ще не досить вивченою проблемою, що потребує подальшого дослідження.

---

⁴¹ Urban Dictionary URL: www.urbandictionary.com/.

⁴² Зацний Ю.А. Внутрішні запозичення сучасної англійської мови. *Вісник СумДУ*. 2006. № 11. С. 28–29.

⁴³ Джеус Н.А. Лексико-семантическое словообразование в молодежном сленге: автореф. дис. ...канд. филолог. наук :10.02.19. Краснодар, 2008. С. 14.

⁴⁴ *Ibid.* С. 15.

Неологізми є джерелом лексичного збагачення мови, отже, підтверджують динамічну її природу. Саме вони, за твердженням М.О. Шутової, «розв'язують суперечності, що виникають між наявним лексичним складом мови та новими комунікативними і когнітивними потребами мовців»⁴⁵. О.І. Дзюбіна зазначає, що «неологізми є не лише одиницями номінації, але й одиницями, які беруть участь у комунікації»⁴⁶. Дослідниця вважає за необхідне здійснювати дослідження прагматичного аспекту неологізмів під час усебічного аналізу лексики. Будь-яка семантична новизна, на її думку, спричинює прагматичну новизну і відносить семантичні неологізми до прагматично маркованих одиниць.

До факторів, які обмежують продуктивність словотвірних способів, науковці М. Дяченко та І. Щетинін відносять притаманну мовному мисленню тенденцію до максимального збереження наступності у розвитку словника, прагнення позначати нові поняття відомими словесними знаками, не порушуючи номінаційного і термінологічного зв'язку поколінь. До переваг семантичного словотворення В.І. Заботкіна відносить «загальновідомість матеріальної форми слова, що обирається для вторинної номінації для позначення нового поняття»⁴⁷. До недоліків, на думку дослідниці, належить «інтерференція старого сенсу, яка ускладнює засвоєння нового смислу, що вкладається у стару мовну форму»⁴⁸.

В.І. Заботкіна вбачає в основі утворення семантичних інновацій «необхідність найменувати нову річ»⁴⁹. Такий словотвірний тип є досить продуктивним, оскільки для найменування нових понять «не вистачає ані всього арсеналу кореневих слів, ані можливостей афіксального апарату»⁵⁰.

---

⁴⁵ Шутова М.О. Неологізми в сучасній англійській мові. Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО. Філологія, педагогіка, психологія. 2010. Вип. 21. С. 84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2010_21_13.

⁴⁶ Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. Записки з романо-германської філології 2014. Вип. 2 (33). С. 19.

⁴⁷ Заботкіна В.І. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. С. 98.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid. С. 93.

⁵⁰ Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. *Записки з романо-германської філології*. 2014. Вип. 2 (33). С. 19.

Використання неологізмів у мовленні молоді характеризується намаганням поглибити, уточнити інформацію і надати мовленню більшої ефективності та виразності, що призводить до постійного розширення лексичного мовлення. «Використання неологізмів допомагає адресантові створити сучасну перспективу у дискурсі, підкреслити у ньому актуальність сьогодення, позбавити зайвого консерватизму»⁵¹.

Кількість нових лексичних одиниць постійно зростає, різні сфери людської діяльності збагачуються ними, тому потрібно простежити цей процес. Багато праць українських та іноземних авторів присвячено використанню нових слів залежно від соціального статусу, професії, статі, віку і місцевості проживання. Адже це також важливий аспект неологізмів. Лексика підлітків може бути незрозумілою їхнім батькам. Слово, яке, на думку феміністки, дискредитує прекрасну половину людства, може бути причиною обурення жінки. Тому слід звернути увагу на неологізми, які не містять гендерних маркерів. Людина, яка не проводить багато часу у всесвітньому павутинні, може не знати деякі Інтернет-неологізми. Тому слід бути уважним, завжди звертаючи увагу на те, з ким ми спілкуємося, на тональність ситуації (офіційної, нейтральної чи неофіційної), а також на те, чи доречним є вживання того чи іншого неологізму.

Ми розглянули неологізми як засіб поповнення лексичного складу, проте залишилося багато невизначених питань. Спостерігається нечіткість у відмежуванні поняття «неологізм» від суміжних явищ – оказіональних авторських новоутворень.

ВИСНОВКИ

За визначенням більшості лексикографічних джерел, неологізми визначаються як слова, значення слів або словосполучення слів, які з'явилися у певний період у мові або використані один раз у тексті або акті мовлення; як слово чи сполука, використана мовою у певний період на позначення нового або вже наявного поняття (або у новому значенні), що усвідомлюється як така носіями мови; нові слова і словосполучення з новими значеннями, що з'явилися у мові внаслідок запозичення, калькування, словоскладання, абревіації, перенесення, розширення або звуження значення.

---

⁵¹ Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови в сфері інтернет-комунікації. *Записки з романогерманської філології*. 2014. Вип. 2 (33). С. 22.

Англійська мова, як інші мови, перебуває у постійній зміні та динаміці. Лексика як найбільш рухливий пласт мови більш чуйно реагує на всі зміни у соціальній, культурній революції та в інших сферах життя. Крім того, дедалі ширший інтерес сучасної лінгвістики до різноманітних аспектів словотворення пояснюється лише тим, що слово є одиницею мови.

Бурхливий розвиток усіх сфер сучасного людського життя знайшов своє відображення в мові, особливо на лексичному рівні. Еволюція лексики – це не просто зміна складників словника. Виходячи з того, що саме поняття «мова» містить динаміку мови як діяльності, ми спробували розглянути основні проблеми неології в аспекті діяльного підходу до мови, проаналізувати фактори появи нових слів і співвіднести їх із прагматичними потребами суспільства загалом, окремої соціальної групи, окремого індивіда. Мета дослідження – представлення основних номінативних типів і моделей неологізмів за останні 20 років із урахуванням факторів, які обмежують діапазон дії тієї чи іншої сфери діяльності людини.

Під час утворення неологізмів спостерігаються численні словотвірні механізми. Залежно від суспільних потреб та вимог часу домінують відповідні мовні словотвірні конструкції. Оскільки існує переваженість мовної системи лексичними одиницями, ми вважаємо скорочення, зокрема аббревіатуру і телескопію, наймасовішими механізмами творення неологізмів. Актуальною тенденцією утворення нових слів нині є скорочення наявних слів і словосполучень. Зростання кількості скорочень можна пояснити тим, що зазвичай складні слова і словосполучення є громіздкими та незручними у використанні, тому існує доцільність передавати їх більш лаконічно.

Проведений аналіз продемонстрував один із шляхів поповнення лексичного складу англійської мови серед молоді. Проте залишилося багато недосліджених аспектів щодо сучасної англійської неології і шляхів її поповнення. Ця наука становить значне поле діяльності для всебічного вивчення, але обсяг цього дослідження не дає змоги проаналізувати комплексно всю проблематику такого питання. Подальше дослідження неологізмів, їхніх зв'язків із різноманітними видами діяльності людини є доцільним та необхідним на часі.

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано способи перекладу неологізмів англійської мови. Узагальнено погляди науковців щодо способів

перекладу неологізмів, подано короткий аналіз кожного з них: транскрипції, транслітерації, калькування, описового перекладу, перекладу за допомогою прямого включення і приблизного перекладу. Узагальнено погляди науковців щодо основних словотвірних конструкцій неологізмів, подано короткий аналіз кожного з них, зокрема скорочення (усічення, аббревіатури і телескопії), афіксації, словоскладання, конверсії. Установлено, що скорочення є найпродуктивнішим способом творення неологізмів, і те, що спосіб перекладу неологізму залежить від контексту його використання. Практичне дослідження показало, що під час перекладу неологізмів найчастіше використовуються такі прийоми, як описовий переклад і переклад, який досягається шляхом використання неологізму, що означає відповідні поняття української дійсності.

Література

1. Акроніми сучасної англійської мови, пов'язані з фемінізмом. *Гуманітарний вісник. Серія «Іноземна філологія»*. Черкаси, 2001. Число 5. С. 136–138.
2. Ахманова О.С., Краснова И.Є. О методологии языкознания. *ВЯ*. 1974. № 6. С. 32–47.
3. Биховець Н.М. Запозичення серед англійських неологізмів. *Мовознавство*. 1998. № 6. С. 18–21.
4. Бондаренко О.М. Англійські неологізми: нове у використанні способів утворення. *Вісник Запорізького національного університету. «Філологічні науки»*. 2010. № 1. С. 127–131.
5. Глушак Н. Проза Дж. Роулінг: особливості функціонування та методи відтворення молодіжного сленгу в українськомовній інтерпретації В. Морозова. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2014. Вип. 8. С. 331–336. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2014_8_53.
6. Горбач О., Поняття «неологізм» у сучасній неології. *Наукова думка*, 1998. С. 171–175.
7. Данкевич Т. Переклад авторських неологізмів в англійській мові. *Мова і культура*. 2014. Вип. 17. Т. 3. С. 341–346.
8. Джеус Н.А. Лексико-семантическое словообразование в молодежном сленге : автореф. дис. ... канд. филолог. наук : 10.02.19. Краснодар, 2008. 26 с.
9. Дзюбіна О.І. Особливості утворення та функціонування семантичних неологізмів англійської мови у сфері інтернет-

комунікації. *Записки з романо-германської філології*. 2014. Вип. 2 (33). С. 17–23.

10. Драбов Н. До питання перекладу англійських неологізмів. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 13. С. 176–181.

11. Ейто Дж. Словарь новых слов английского языка. Москва, 1990. 434 с.

12. Заботкина В.И. Новая лексика современного английского языка. Москва, 1989. 128 с.

13. Зацний Ю.А. Внутрішні запозичення сучасної англійської мови. *Вісник СумДУ*. 2006. № 11. С. 28–29.

14. Зацний Ю.А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття : англо-український словник. Вінниця, 2008. 360 с.

15. Емірсуїнова Г.І. Акроніми сучасної англійської мови, пов'язані з фемінізмом. *Гуманітарний вісник. Серія «Іноземна філологія»*. 2001. № 5. С. 136–138.

16. Касаткіна-Кубишківна О.В., Курята Ю.В. До проблеми перекладу неологізмів українською мовою. *Наукові записки. Серія філологічна*. 2012. Вип. 25. С. 49–52.

17. Кісь О. Дефініції фемінізму. *Незалежний культурологічний часопис «І»*. 2000. № 17. С. 14–21.

18. Козаченко І.В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2014. Т. 2, № 25. С. 166–168.

19. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва, 1990. 253 с.

20. Кубрякова Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности. Москва, 1986. 215 с.

21. Куш Е.О. Англійські політичні неологізми як перекладацька проблема. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. праць / за ред. Н.М. Корбозерова. Київ, 2010. С. 220–228.

22. Малярчук О. Особливості творення неологізмів-телескопізмів у сучасній англійській мові (на матеріалі лексикографічних джерел). *Науковий вісник ДДПУ імені І.Франка. Серія «Філологічні науки»*. Мовознавство. 2015. № 3. С. 137–140.

23. Мангушев С. Роль и место словообразования в развитии современного английского языка. *Вестник Оренбург. гос. пед у-та*. 2010. № 3/4. С. 36–40.

24. Машковцева К.М. Особливості перекладу неологізмів з англійської мови українською на матеріалі трактату Е.Саїда «Орієнталізм». *Студентські наукові студії*. 2013. Вип. 1 (32). С. 27–30.

25. Неологія англійської мови: опорний конспект лекцій для студентів напряму підготовки 7.02030304 «Переклад». Уклад. З.М. Корнєва. Київ, 2007. 32 с.

26. Павлова Е.К. Некоторые особенности перевода политических неологизмов начала III тысячелетия. *Вестник Московск. гос. ун-та: Лингвистика и международная коммуникация*. Москва, 2003. Сер. 19. № 4. С. 60–68.

27. Пасічник А.В. Сучасні англійські неологізми та способи їх перекладу на українську мову URL: http://confcontact.com/2013_02_20/16_Pasichnik.html

28. Погоріла А.І. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. Херсон, 2018. № 3.1 (55.1). С. 143–146.

29. Погоріла А.І. Особливості функціонування неологізмів у молодіжному мовленні. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. Херсон, 2017. № 4.3 (44.3). С. 208–212.

30. Погоріла А.І. Роль неологізмів у сучасній мовній системі англійської мови. *Filologia, sociologia i kulturoznawstwo. Teoretyczne i praktyczne aspekty rozwoju współczesnej nauki*. Warszawa, 2016. S. 78–80.

31. Погоріла А.І. Словотвірні механізми творення неологізмів англійської мови. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2017. Випуск 31 (2). С. 107–110.

32. Сеньків О.М. Неологізми-скорочення в англійських версіях міжнародних соцмереж. *Молодий вчений*. Херсон, 2016. № 6 (33). С. 379–386.

33. Сидорук Г., Семенова В. «Лексикон сучасного фемінізму». *Наукові записки*. 2008. Вип. 75 (2). С. 250–252.

34. Словник української мови: в 11 томах. Том 11, 1980. 694 с.

35. Хомяков В. Структурно-семантические и социально-стилистические особенности английского экспрессивного просторечия. Вологда, 1974. С. 8–9.

36. Шкуліпа Ю.С. Основні способи перекладу неологізмів публіцистичного стилю з англійської мови українською. *Актуальні проблеми філології*. Херсон, 2017. С. 91–93.

37. Шутова М.О. Неологізми в сучасній англійській мові. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія.* 2010. Вип. 21. С. 79–85. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkyu_2010_21_13.

38. Русанівський В.М., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін. Українська мова : Енциклопедія. Київ, 2004. – 824 с.

39. Algeo T. Where do all the new words come from. *American Speech.* 1980. Vol. 55. No 4. P. 264–277.

40. American Heritage Dictionary. URL: <https://www.ahdictionary.com/word/search.html?q=online>

41. Arnold I.V. The English Word. Moscow, 1986. 346 p.

42. Cannon G. Historical changes and English word-formation: New vocabulary items. N.Y., 1986.

43. Chatfield Tom: The 10 best words the internet has given English. *Guardian media and press: Guardian.* 2013. URL: <https://www.theguardian.com/books/2013/apr/17/tom-chatfield-top-10-internet-neologisms>

44. Ludewig M. Czech ombudsman and ex-minister Otakar Motejl dies at 77. *The Earth Times.* 09 May 2010. URL: <http://www.earthtimes.org/articles/show/322773,czech-ombudsman-and-ex-minister-otakarmotejl-dies-at-77.html>.

45. Paul McFedries Word Spy URL: www.wordspy.com.

46. Urban Dictionary URL: www.urbandictionary.com/.

Information about the author:

Pogorila Anna Ihorivna,

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor at the Department of Foreign Languages
Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko
24, Ivan Franko str., Drohobych, Lviv region, 82100, Ukraine